

АНОТАЦІЯ

Бутрин Марія Ігорівна

Тема: Особливості здатності до адаптації внутрішньо переміщених осіб.

Науковий керівник: Кандидат психологічних наук, доцент Левус Надія Ігорівна.

У даній роботі представлено теоретичний аналіз понять травматичного стресу, психологічної травми і соціально-психологічної адаптації в умовах війни. Здійснено огляд досліджень особливостей переживання психологічної травми та здатності до адаптації внутрішньо переміщених осіб з усього світу та проведено власне емпіричне дослідження на цю тему.

Як результат, у групах ВПО і не ВПО спостерігаються відмінності у проявах симптомів таких психічних розладів, як ПТСР та депресія та за складовою психологічної резильєнтності, що позначає стресостійкість і швидке відновлення після стресових подій.

Здатність до адаптації у групі ВПО пов'язана із відкритістю новому досвіду, розвинутими адаптивними здібностями до стресу та інженерною резильєнтністю, а також із використанням ними адаптивних копінг-стратегій, а саме: позитивним переформулюванням і особистісним ростом, плануванням, активним подоланням і гумором. Однак, у групі не ВПО було виявлено лише один зв'язок між здатністю до адаптації і використанням копінг-стратегії під назвою вилити негативу.

Встановлено, що особи із вищим рівнем здатності до адаптації виділяються такими особистісними рисами як добросовісність, емоційна стабільність та відкритість новому досвіду, а також вищими показниками за усіма шкалами на виявлення адаптивних здібностей до стресу. У них теж більше виражені ознаки інженерної і екологічної резильєнтності, здатності до адаптації. Було виявлено, що особи із вищим рівнем здатності до адаптації демонструють і більшу схильність до використання у стресових ситуаціях копінг-стратегій проблемно і емоційно-орієнтованого стилів. Натомість, особи із нижчим рівнем здатності до адаптації характеризуються частішим використанням дезадаптивних копінг-стратегій, які є орієнтованими на емоції та уникнення. Менш адаптовані особи також виявляють вищі показники за симптомами ПТСР, також депресії та тривоги.

Ключові слова: травматичний стрес, психологічна травма, соціально-психологічна адаптація, здатність до адаптації, внутрішньо переміщені особи.

ABSTRACT

Butryn Mariia Ihorivna

Subject: Peculiarities of the ability to adapt of internally displaced persons.

Scientific adviser: Candidate of psychological sciences, associate professor Levus Nadiia Ihorivna.

This paper presents a theoretical analysis of the concepts of traumatic stress, psychological trauma and socio-psychological adaptation in the conditions of war. A review of researches on the peculiarities of experiencing psychological trauma and the ability to adapt of internally displaced persons from around the world was carried out and we conducted our own empirical research on this topic.

As a result, there are differences in the IDP and non-IDP groups in the manifestations of symptoms of such mental disorders as PTSD and depression and in the component of psychological resilience, which indicates stress resistance and rapid recovery after stressful events.

The ability to adapt in the group of IDP group is related to openness to experience, well developed adaptive abilities to stress and engineering resilience, as well as their use of adaptive coping strategies, namely: positive reframing and personal growth, planning, active coping and humor. However, in the non-IDP group, only one link between one link was found between the ability to adapt and the use of a coping strategy called venting.

It was found that individuals with a higher level of ability to adapt are distinguished by such personal traits as conscientiousness, emotional stability and openness to experience, as well as higher scores on all scales for identifying adaptive abilities to stress. They also have more pronounced signs of engineering and environmental resilience, ability to adapt. It was found that individuals with a higher level of ability to adapt demonstrate a greater tendency to use problem-focused and emotional-focused coping strategies in stressful situations. On the other hand, individuals with lower level of ability to adapt are characterized by more frequent use of maladaptive coping strategies that are focused on emotions and avoidance. Less adapted individuals also show higher scores of PTSD symptoms, as well as depression and anxiety.

Key words: traumatic stress, psychological trauma, socio-psychological adaptation, ability to adapt, internally displaced persons.